

lalce pri obdelovanju travnikov, razpiše šest stipendij po 100 gold.

Prošnje za take štipendije se imajo podati c. kr. kmetijski družbi kranjski vsaj do konca meseca marca. Oziralo se bo posebno na take prosilce, ki znajo vsaj toliko nemški, da bodo mogli razumeti nemški poduk.

Tehnično poročilo

k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja.

To poročilo je glavnemu odboru za obdelovanje močvirja predložil Ivan pl. Podhagsky, uradno pooblaščen civilen inženir.

(Dalje.)

Kopanje izsuševalnih jarkov.

V prejšnjem razgovoru o posameznih stranskih pritokih sem pretresaval posamezna dela, ki so potrebna pri vsacem potoku ali kanalu, kakor tudi rezultate, katere smemo pričakovati; menim, da sem tudi dokazal, da ni le mogoče vsega močvirja izsušiti, ampak tudi blizu $\frac{2}{3}$ sedanjega površja šote odstraniti, ako se Ljubljani, temu glavnemu recipijentu, najviša voda zniža. Vrh tega moram pa še opozoriti, da bode zraven stranskih pritokov tudi treba mnogo malih jarkov poglobiti, ako hočemo spodnjo zemljo izsušiti.

V tisti meri tedaj, kakor se bode nad spodnjo plastjo šota izkopavala, morajo se tudi kulturni jarki globokeje kopati. Šota se pa ne sme tako globoko odvzeti, da bi čez zemljišče zopet nastopila povodenj; to bode moral nadzorovati odbor za obdelovanje močvirja.

Kanali ob gorskih rebrih, ki mejé do močvirja.

Drug pripomoček za izsušenje ljubljanskega močvirja bi bila po mnenju nekaterih naprava kanalov, kateri bi se morali izkopati ob rebrih, ki mejé do močvirja; ti kanali bi bili sposobni za odpeljavo stranskih pritokov in bi služili tudi namakanju zemljišč.

Meni se zdi, da je izvršitev te ideje nepraktična, zelo draga in z ozirom na korist ljubljanskega mesta kratko in malo neizpeljiva. Sledeča razprava bode ta izrek gotovo opravičila.

Po omenjenem programu bi imeli ti kanali prav za prav dvojen namen, in sicer morali bi

- a) najviše vode stranskih pritokov še le na onih krajih v Ljubljano izliti, kjer bi ne mogle močvirju več škodovati;
- b) ob enem tudi služiti namakanju in vodo tja odpeljati, kjer bi se potrebovala.

Ako najprej zadnji namen, namreč „namakanje“ zemljišča, pretresavamo, tedaj moram obstati, da ta ideja ni srečna in tudi ne izpeljiva; ako se namreč vzame, da bode v prihodnje namakanje potrebno ali vsaj povšečno, tedaj bi imeli v prvi vrsti one občine ali oni posestniki pravico do dobivanja vode, ki ležé koj ob stranskih pritokih, in ne bilo bi treba vode še le s pomočjo drugih stavb dalje napeljavati.

To idejo, katero uže stvar sama tako nanese, izrazil je tudi §. 26 deželnega zakona 23. avgusta 1877., ki je še danes v veljavi.

Ti kanali bi se pa tudi ne mogli izpeljati tako, da bi odvezali bremena drugim jarkom.

Na desnem bregu Ljubljane bi bil tak kanal le tedaj opravičen, ko bi potem zamogel najvišo vodo Izice, slučajno tudi Iške neposredno odpeljati v globokeji del Ljubljane, morebiti pod izliv Gruberjevega kanala, drugače bi kopanje novega kanala po višem zemljišču, ki se vzdiguje navzgor proti Karlovski cesti, bilo brez pomena. A za to imamo uže Gruberjev kanal in zra-

ven njega ali pa nad njim se nov vodotoč pač ne more izkopati.

Na levem bregu Ljubljane bi sicer bil tak kanal mogoč, ki bi prevzel nekaj vode od drugih jarkov; a ker je svet zelo izpodrezan, bi se kanal zamogel še le pri jezu Gradašnice začeti, da bi najvišo vodo tega potoka ali vsaj njeno večino neposredno brez ozira na Mali Graben odpeljal pod ljubljanskim mestom v Ljubljano.

Kakor kažeta načrt situacije in podolžni profil Cornevega kanala, nahaja se na robu višine pri mostu južne železnice razvodje med Vrhniko in Ljubljano, ker vode od tam na eni strani tekó proti Lukovškemu kanalu, na drugi proti Radni; ker pa vsi potoki z Radno vred le malo najviše vode odpeljejo, tedaj bi stroški kopanja kanala ob levih gorskih rebrih v nobeni pravi razmeri ne stali z doseženo koristjo; zato bi bil samo tak kanal nekoliko opravičen, ki bi prevzel na-se nekaj najviše vode iz Gradašnice.

(Dalje prihodnjič.)

Somenj rejnih ovác za povzdigo ovčjereje

bo 14., 15. in 16. aprila v Budapešti. Prignati se smejo domača (ogerska), pa tudi tuja plemena. Ogersko ministerstvo poljedelstva je za najboljšo tako drobnico odločilo 6 premij po 25 zlatov. Kdor hoče kako drobnico prignati na somenj, se ima zadnji čas do 15. marca oglasiti pri somenjskem odboru v Budapešti.

Šolske stvari.

Govor grofa Belcredija

o premembi šolske postave v gospóski zbornici na Dunaji.

(Konec.)

Zdaj pridem do tega, česar nas natolcujejo, namreč, da smo izobraževanju nasprotni. Naše ljudske šole nasprotnikom očitajo, da hočejo vničiti ljudsko šolo in ž njo vred tudi njen učni namen. Jaz pa mislim, da z najboljšo voljo more vničiti ali razdjati se le to, kar je. Po največ občinah pa o osemletnem obiskovanju šole še govorjenja ni. Naj se pogledajo le olajšave, ki so dane uže po učni naredbi od leta 1870. in so bile leta 1879. še razširjene, in vsakdo mora priti do prepričanja, da pri takih olajšavah, kakoršne se dajo po kmetih in — kakor zmiraj pravijo — z veliko radovoljnostjo, o osemletnem obiskovanju šole se niti govoriti ne more.

Jaz nikakor nisem načeloma nasprotnik osemletnemu obiskovanju šole, nisem nasprotnik temu tam, kjer občina more in hoče trpeti stroške za to. Kar se tiče učnega namena, je pač res težko soditi o njem, kajti nič se ne vé, sega li ta do nebes, ali pa se vendar-le bliža zemlji. Tega mi ne pojasni ne učni načrt; še manj pa morem pritrditi vitezu Hasnerju, ki pravi, da to ni učiteljeva reč. Učni načrti in ukazi so tako nedoločni, da moram misliti, da je to le reč učiteljeva.

Pridem k §. 48., v katerega so se tudi hudo zagnali. Rad pripoznam, kar je vitez Hasner rekel, da se važnost tega paragrafa dá pretirati. §. 48 ne govori nič družega, ko to, da, če ima učitelj spričevalo zmožnosti za podučevanje, to je, da je iz veronauka izprašan, in se po tem more upati, da se bo morda ogibal pri podučevanju jasnega razpora med cerkvijo in državno naredbo. Če se kdo upira temu in reče: „kako se more